

İŞSİZLİKTE ARTIŞ DEVAM EDİYOR

Seyfettin Gürsel* Gökçe Uysal** ve Selin Köksal***

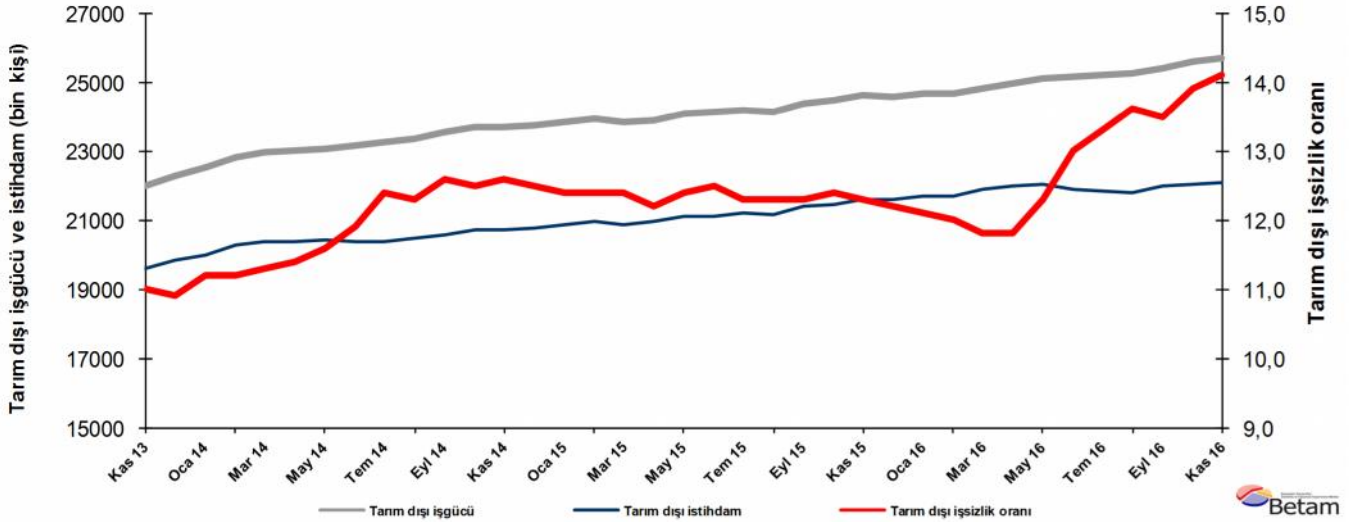
Yönetici Özeti

Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verilerine göre tarım dışı işsizlik oranı Kasım 2016 döneminde bir önceki döneme kıyasla 0,2 puan artarak yüzde 14,1 olarak gerçekleşmiştir. Kasım 2016 döneminde istihdam artışları kısıtlı kalmıştır. İstihdam tarımda 5 bin, inşaatda 9 bin, hizmetlerde 21 bin, sanayide ise 34 bin kişi artmıştır. Buna karşın tarım dışı işgücü 135 bin artarak 25 milyon 710 bine, tarım dışı istihdam ise 65 bin artarak 22 milyon 85 bine yükselmiştir. Bu gelişmelerin sonucunda tarım dışı işsiz sayısı 70 bin artarak 3 milyon 625 bine ulaşmıştır. Betam tahmin modeli tarım dışı işsizlik oranının Aralık döneminde yüzde 14,1 seviyesinde sabit kalacağını öngörmektedir.

Tarım dışı işsizlik artmaya devam ediyor

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Kasım 2016 döneminde Ekim 2016 dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı işgücü 135 bin artarak 25 milyon 710 bin kişiye, tarım dışı istihdam 65 bin artarak 22 milyon 85 bin kişiye yükselmiştir (Şekil 1, Tablo 1). Tarım dışı işsiz sayısı 70 bin kişi artmış, tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 14,1'e ulaşmıştır. Kasım 2016 döneminde tarım dışı istihdam artışlarının zayıf kalması nedeniyle, işsiz sayısında kuvvetli bir artış gözlemlenmektedir.

Şekil 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

Aralık 2016 döneminde işsizliğin sabit kalmasını bekliyoruz

Betam tahmin modeli, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizliğin Kasım 2016 döneminde yüzde 13,9 seviyesinde sabit kalacağını tahmin etmişti. Kasım 2016 döneminde tarım dışı işsizlik oranı, tahminden 0,2 puan daha yüksek artış gerçekleştirerek yüzde 14,1'e ulaşmıştır. Betam tahmin modeli Aralık 2016 döneminde mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının yüzde 14,1'de sabit kalacağını öngörmektedir. Tahmin modelinin

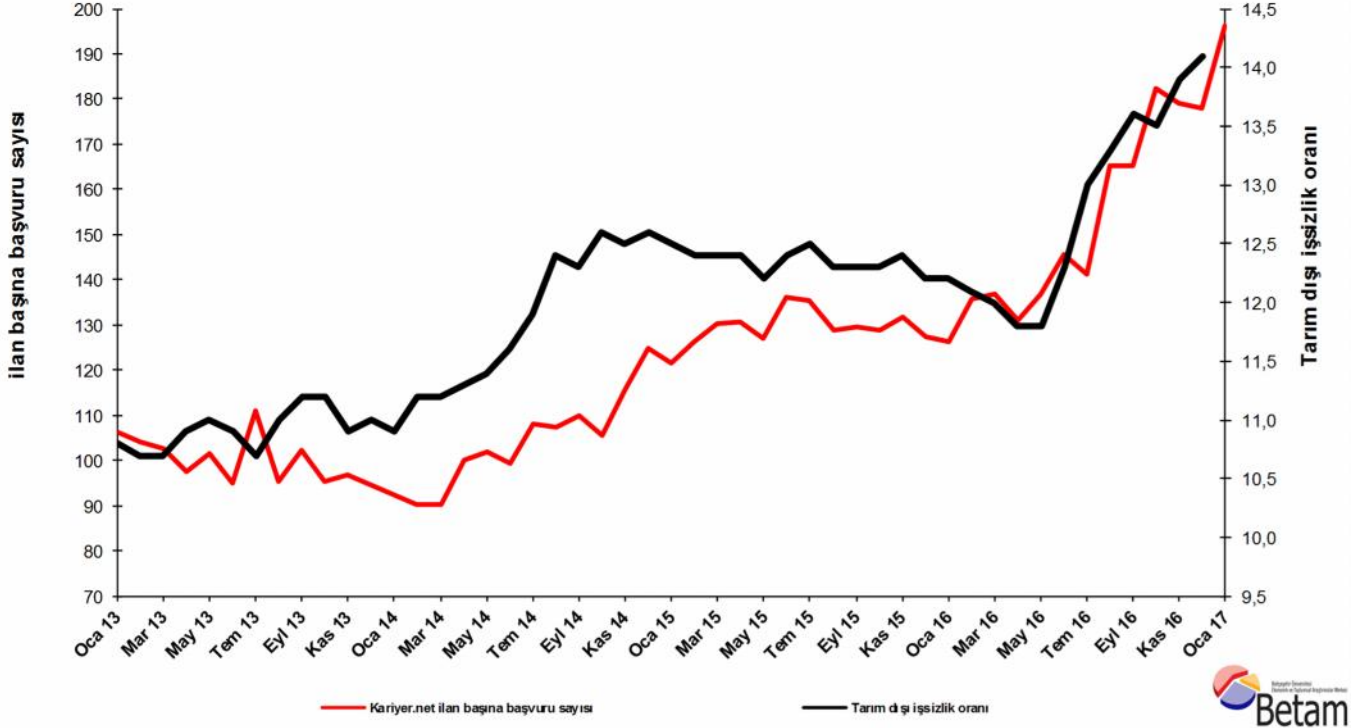
*Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

**Yrd. Doç. Dr. Gökçe Uysal, Betam, Direktör Yardımcısı, gokce.uysal@eas.bau.edu.tr

*** Selin Köksal, Betam, Araştırma Görevlisi, selin.koksal@eas.bau.edu.tr

ayrıntılarına Betam internet sitesinden ulaşılabilir.¹ Tahmin modelinde kullanılan Kariyer.net² verilerinden ilan başına başvuru sayısı Şekil 3'de gösterilmektedir. Kariyer.net'in verileri Betam tahmin modelinin girdilerinden biri olmakla birlikte tek etken değildir. Tahminde kullanılan ekonometrik modelde İŞKUR verileri, reel kesim güven endeksi, kapasite kullanım oranı gibi farklı birçok değişken kullanılmaktadır. Bütün etkenler değerlendirilerek oluşturulan tahmine göre Kasım 2016 döneminde tarım dışı işsizlik oranı sabit kalması beklenmektedir.

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ve ilan başına başvuru sayısı

Kaynak: Kariyer.net, TÜİK, Betam

Sektörel istihdam artışları yetersiz

Mevsimsellikten arındırılmış sektörel istihdam verilerine göre geçen döneme kıyasla Kasım 2016 döneminde istihdam inşaat 9 bin, hizmetlerde 21 bin, sanayide ise 34 bin artmıştır. (Şekil 3, Tablo 2).³ Ekim 2016 döneminde inşaat sektöründe görülen istihdam kaybı, bu dönemde yerini sınırlı istihdam artışına bırakmıştır. Öte yandan hizmet sektöründeki istihdam artışlarının Kasım 2016 döneminde bir önceki döneme kıyasla zayıfladığı görülmektedir. Daha genel olarak tüm sektörlerde istihdamın arttığı ancak artışların işgücü artışına kıyasla yetersiz kaldığı göze çarpmaktadır.

¹ Betam'ın kullandığı tahmin modeli "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Araştırma Notu 168'de ayrıntılı olarak tartışılmaktadır. Modeldeki yenilikler ise "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Bilgi Notu 14'te açıklanmıştır. Soybilgen, B., "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini", Betam Araştırma Notu 168.

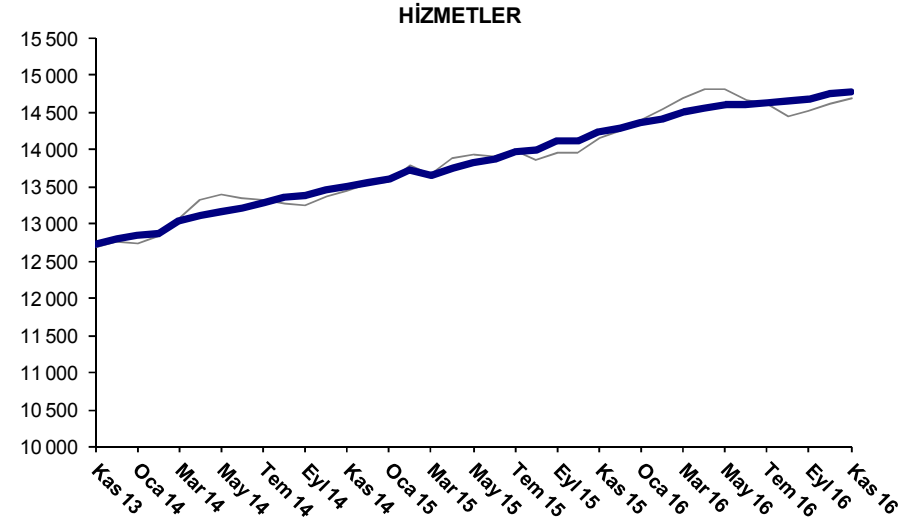
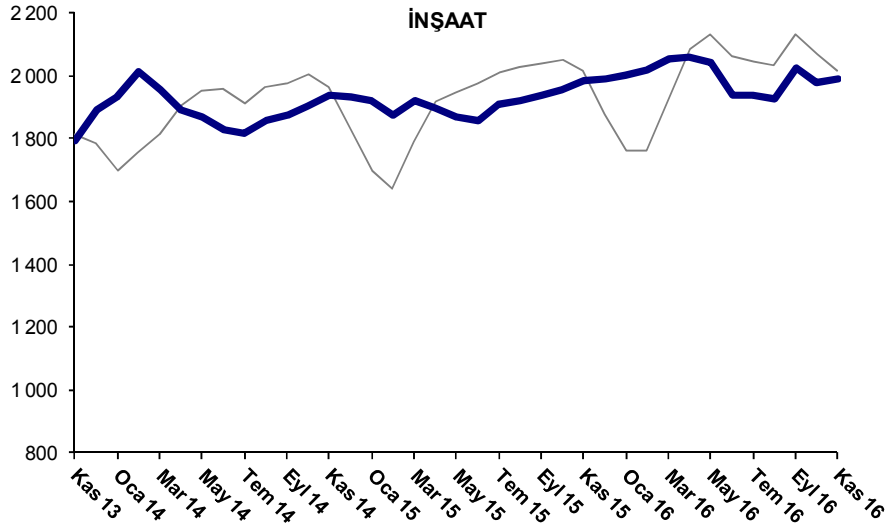
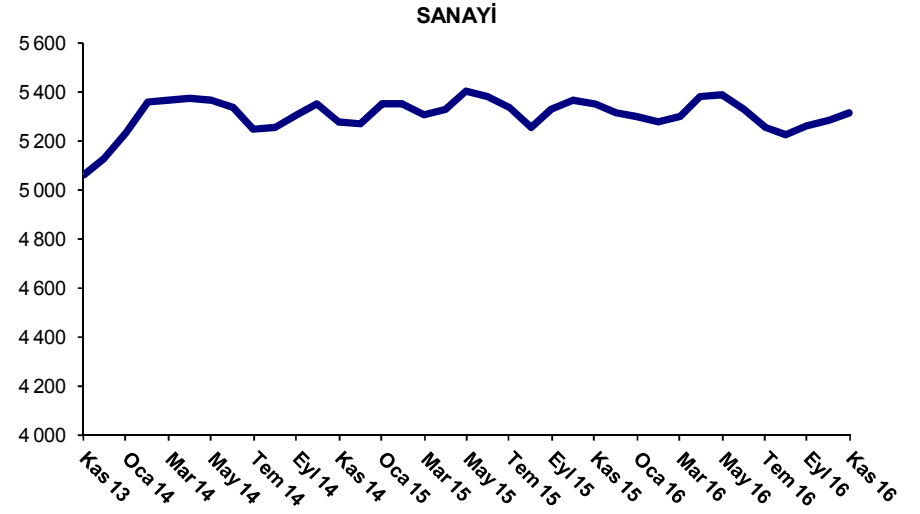
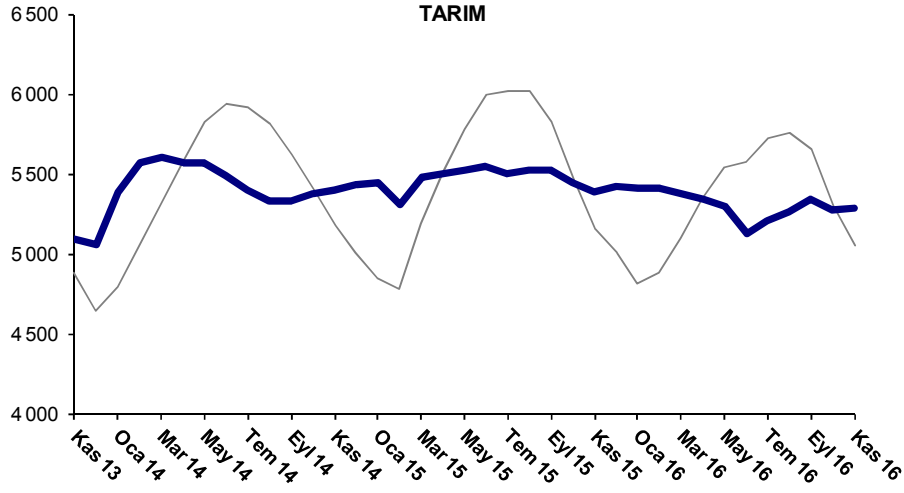
² <http://betam.bahcesehir.edu.tr/tr/2014/06/kariyer-net-verisiyle-kisa-vadeli-tarim-disi-issizlik-tahmini/>
Soybilgen, B., "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini", Betam Bilgi Notu 14

³ <http://betam.bahcesehir.edu.tr/2015/08/mevsim-etkilerinden-arindirilmis-tarim-disi-issizlik-tahmini/>

² Betam Kariyer.net tarafından sağlanan verilerden açık bulunan iş pozisyonu başına yapılan başvuru sayısını hesaplıyor. Bu seri hem mevsim hem takvim etkilerinden arındırılmıştır. İlan başına başvuru sayısının azalması bir yandan münhal işlerin artmasına diğer yandan da başvuru sayısının azalmasına bağlıdır. Münhal işlerin artması büyümenin hızlanmasına bağlı olarak, başvuruların azalması iş arayan sayısının azalmasına bağlı olacaktır.

³ Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 3 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)

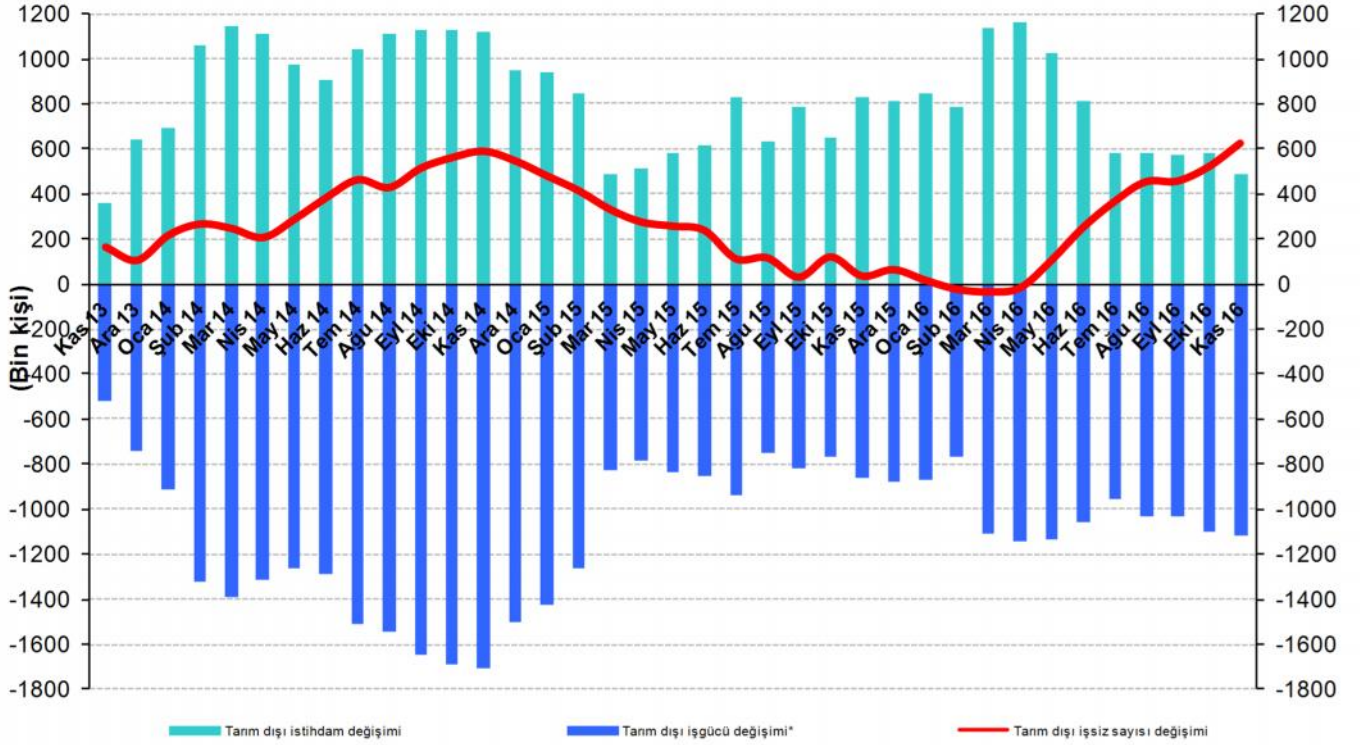

Kaynak: TÜİK, Betam

Yıllıklandırılmış işsiz sayısında kuvvetli artış

Kasım 2016 döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla tarım dışı işgücü 1 milyon 119 bin (yüzde 4,6), tarım dışı istihdam 492 bin (yüzde 2,3) artmıştır (Şekil 4). Böylece işsiz sayısında yıllık artış 627 bin (yüzde 20,6) olarak gerçekleşmiştir. Tarım dışı istihdamdaki yıllık artışların oldukça yavaşlamış olduğu gözlemlenmektedir. Tarım dışı işgücündeki artış ise yıllık 1 milyon 100 binin üzerine çıkmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak tarım dışı işsiz sayısındaki yıllık artış Kasım 2016 döneminde 600 bini aşmıştır.

Şekil 4 Tarım dışı işgücü, istihdam ve işsiz sayısında yıllık değişimler

* İşgücündeki artış işsiz sayısını artırıcı etki yaptığından iş gücündeki değişim negatif olarak gösterilmiştir.

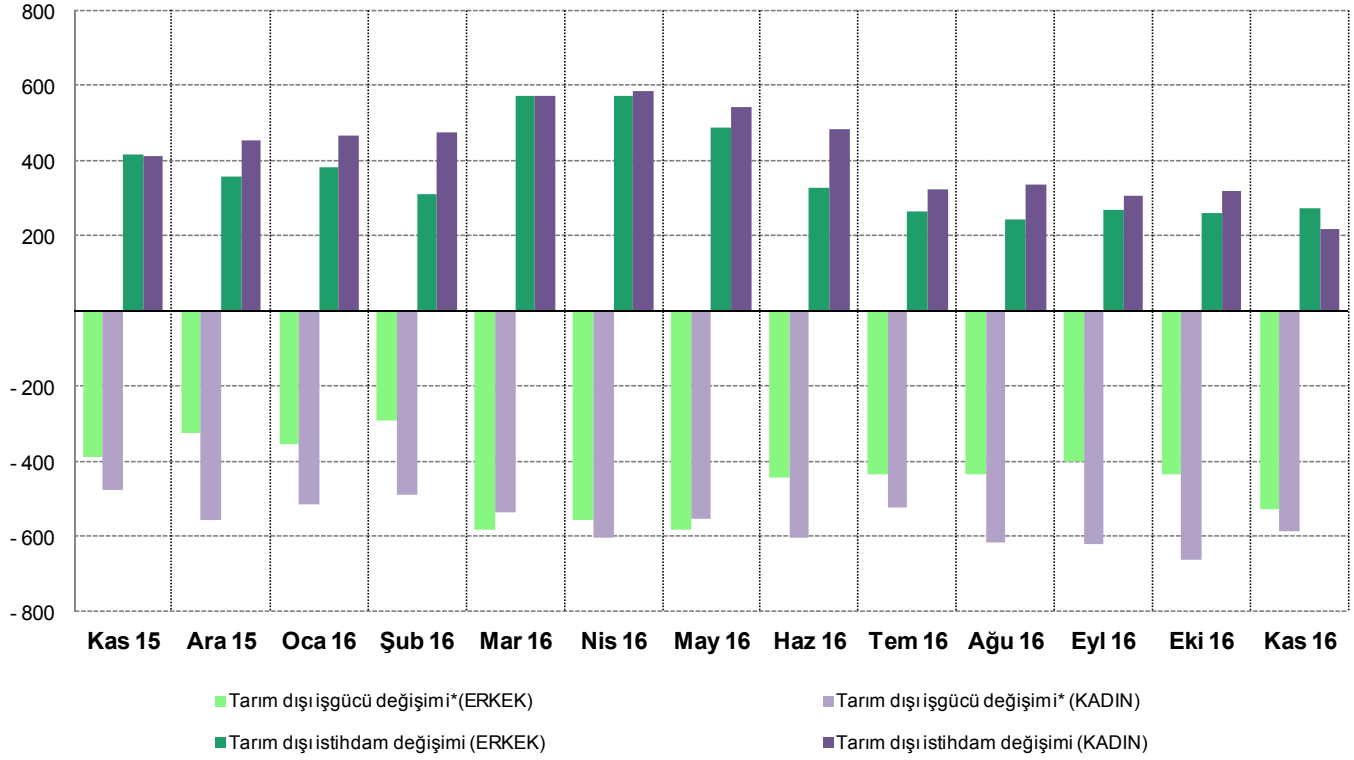

Kaynak: TÜİK, Betam

Kadınlarda işsizlik hızla artmaya devam ediyor

TÜİK Şubat 2014 döneminde işgücü piyasası verilerinde önemli düzeltmelere gitmiştir. Bu kapsamda, TÜİK çeşitli işgücü verilerini geriye doğru da düzeltmiş ve mevsim etkilerinden arındırılmış verileri de açıklamaya devam etmiştir. Ancak düzeltmeler toplumsal cinsiyet ayrımında yapılmamıştır. Dolayısıyla kadın ve erkek işgücü verileri mevsimsel etkilerden arındırma işleminin sağlıklı yapılmasına olanak tanıyacak kadar uzun değildir. Bu koşullar altında kadın ve erkek işgücü verilerinin yıllık değişimlerini inceleyerek gelişmeleri takip etmeyi tercih ediyoruz. Şekil 5'te kadın ve erkeklerin yıllık tarım dışı işgücü (açık renk) ve yıllık tarım dışı istihdam (koyu renk) değişimleri verilmektedir. Kadın verileri mor renkle, erkek verileri ise yeşil renkle gösterilmiştir.

Şekil 5: Cinsiyete göre tarım dışı işgücü ve tarım dışı istihdamdaki değişimler (yıllık)

*İşgücündeki artış işsiz sayısını arttırıcı etki yaptığundan iş gücündeki değişim negatif olarak gösterilmiştir.

Kaynak: TÜİK, Betam

Kasım 2016 döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla tarım dışı kadın işgücü 584 bin, erkek işgücü ise 526 bin artmıştır. Buna karşılık aynı dönemde tarım dışı erkek istihdamı 271 bin artarken kadın istihdam artışı 220 bin ile sınırlı kalmıştır. Ancak kadın işgücündeki yüksek artış nedeniyle tarım dışı kadın işsiz sayısı 364 bin artarken, erkek işsizlerin sayısında artış 255 bin olmuştur. Kasım 2015 döneminden Kasım 2016 dönemine, tarım dışı işsizlik oranları erkeklerde yüzde 10,5'ten yüzde 11,6'ya, kadınlarda ise yüzde 17,3'ten yüzde 20,8'e yükselmiştir.

Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)*

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Ekim 13	21990	19593	2397	10,9%			
Kasım 13	22004	19584	2420	11,0%	15	-9	24
Aralık 13	22254	19828	2426	10,9%	249	244	5
Ocak 14	22527	20004	2523	11,2%	273	176	97
Şubat 14	22809	20254	2555	11,2%	282	250	32
Mart 14	22953	20359	2594	11,3%	144	105	39
Nisan 14	23015	20391	2624	11,4%	62	32	30
Mayıs 14	23076	20399	2677	11,6%	61	8	53
Haziran 14	23140	20386	2754	11,9%	64	-13	77
Temmuz 14	23235	20354	2881	12,4%	96	-32	128
Ağustos 14	23348	20476	2872	12,3%	113	122	-9
Eylül 14	23530	20565	2965	12,6%	182	89	93
Ekim 14	23693	20731	2962	12,5%	163	166	-3
Kasım 14	23697	20711	2986	12,6%	4	-20	24
Aralık 14	23733	20766	2967	12,5%	36	55	-19
Ocak 15	23826	20872	2954	12,4%	94	106	-12
Şubat 15	23928	20961	2967	12,4%	102	89	13
Mart 15	23838	20882	2956	12,4%	-90	-79	-11
Nisan 15	23896	20981	2915	12,2%	58	99	-41
Mayıs 15	24076	21091	2985	12,4%	180	110	70
Haziran 15	24126	21110	3016	12,5%	49	19	30
Temmuz 15	24197	21221	2976	12,3%	72	111	-39
Ağustos 15	24146	21176	2970	12,3%	-51	-45	-6
Eylül 15	24372	21374	2998	12,3%	226	198	28
Ekim 15	24473	21438	3035	12,4%	101	64	37
Kasım 15	24596	21571	3025	12,3%	124	133	-9
Aralık 15	24583	21584	2999	12,2%	-13	13	-26
Ocak 16	24660	21676	2984	12,1%	77	92	-15
Şubat 16	24663	21703	2960	12,0%	3	27	-24
Mart 16	24798	21872	2926	11,8%	136	169	-33
Nisan 16	24946	22002	2944	11,8%	147	130	17
Mayıs 16	25115	22026	3089	12,3%	170	24	146
Haziran 16	25153	21883	3270	13,0%	38	-143	181
Temmuz 16	25178	21829	3349	13,3%	25	-54	79
Ağustos 16	25236	21804	3432	13,6%	58	-25	83
Eylül 16	25403	21974	3429	13,5%	167	170	-3
Ekim 16	25575	22020	3555	13,9%	171	46	125
Kasım 16	25710	22085	3625	14,1%	135	65	70

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi)*

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Ekim 13	5133	5090	1860	12643				
Kasım 13	5095	5064	1794	12727	-38	-26	-66	84
Aralık 13	5055	5131	1893	12804	-40	67	99	77
Ocak 14	5387	5232	1932	12839	332	101	39	35
Şubat 14	5573	5359	2012	12883	186	127	80	44
Mart 14	5606	5365	1957	13038	33	6	-55	155
Nisan 14	5568	5373	1895	13123	-38	8	-62	85
Mayıs 14	5568	5364	1871	13164	0	-9	-24	41
Haziran 14	5485	5332	1828	13226	-83	-32	-43	62
Temmuz 14	5396	5243	1816	13295	-89	-89	-12	69
Ağustos 14	5331	5257	1858	13360	-65	14	42	65
Eylül 14	5329	5306	1874	13385	-2	49	16	25
Ekim 14	5371	5353	1905	13472	42	47	31	87
Kasım 14	5401	5273	1938	13500	30	-80	33	28
Aralık 14	5429	5266	1934	13565	28	-7	-4	65
Ocak 15	5445	5349	1924	13599	16	83	-10	34
Şubat 15	5311	5351	1876	13735	-134	2	-48	136
Mart 15	5480	5308	1919	13654	169	-43	43	-81
Nisan 15	5498	5326	1898	13757	18	18	-21	103
Mayıs 15	5521	5404	1867	13821	23	78	-31	64
Haziran 15	5546	5380	1856	13875	25	-24	-11	54
Temmuz 15	5496	5336	1911	13974	-50	-44	55	99
Ağustos 15	5521	5252	1921	14004	25	-84	10	30
Eylül 15	5520	5327	1937	14109	-1	75	16	105
Ekim 15	5444	5363	1955	14121	-76	36	18	12
Kasım 15	5382	5353	1986	14232	-62	-10	31	111
Aralık 15	5424	5311	1988	14285	42	-42	2	53
Ocak 16	5414	5300	2002	14375	-10	-11	14	90
Şubat 16	5405	5276	2017	14409	-9	-24	15	34
Mart 16	5379	5295	2055	14522	-26	19	38	113
Nisan 16	5341	5381	2058	14562	-38	86	3	40
Mayıs 16	5292	5386	2042	14598	-49	5	-16	36
Haziran 16	5131	5330	1936	14617	-161	-56	-106	19
Temmuz 16	5204	5254	1937	14638	73	-76	1	21
Ağustos 16	5257	5224	1927	14653	53	-30	-10	15
Eylül 16	5347	5260	2023	14691	90	36	96	38
Ekim 16	5278	5282	1982	14756	-69	22	-41	65
Kasım 16	5283	5316	1991	14777	5	34	9	21

Kaynak: TÜİK, Betam